

Stichting Harmonia Mundi – beleidsplan 2020-2026

Wolfgang Lange

Hummelo, 3 december 2023

De stichting voor kamermuziek Harmonia Mundi is in 1991 opgericht door hoboïst Wolfgang Lange en fluitist Judith Glasbeek. De stichting beheert op dat moment het Helios Ensemble.

Het ensemble beheerst een breed repertoire van barokmuziek tot hedendaagse werken. De bezetting is flexibel: van trio tot (kamer)orkest. Helios initieert eigen producties, maar treedt ook op als begeleidingsorkest bij o.a. bij missen, passies, oratoria, cantates en concertante operaproducties.

Sinds 2012 beheert de stichting, naast het Helios Ensemble, ook een vocaal ensemble: het Luna Kamerkoor. Met deze ensembles heeft de stichting zich voor de volgende opdracht gesteld:

De stichting Harmonia Mundi initieert met haar uitvoerende organen Helios Ensemble en Luna Kamerkoor, producties waarin muziek ten gehore gebracht wordt die in eerste instantie niet gangbaar is. Het streven is om vanaf 2017 jaarlijks vier projecten te realiseren waarbij de nadruk ligt op premières dan wel uitvoeringen met een bijzonder karakter.

In de programmering wordt vanuit een thematiek vaak een link gelegd tussen modern en traditioneel idioom waarbij de nadruk ligt op repertoire ná de laatromantiek.

Harmonia Mundi wil via opdrachten aan componisten vooral een impuls geven aan koormuziek in combinatie met instrumentale muziek. Met als doel om het rijke koorrepertoire uit te breiden met zingbare werken voor de vele koren die Nederland telt.

Harmonia Mundi wil met haar uitvoerende organen Helios Ensemble en Luna Kamerkoor een breed publiek laten genieten van muziek van alle tijden, waarbij kwaliteit en eigenheid voorop staan.

Algemene doelstelling

De stichting voor kamermuziek Harmonia Mundi initieert (kamer)muziekproducties met buitengewoon repertoire en presenteert die op concerten. Vaak gaat het om nieuwe en weinig gespeelde werken van Nederlandse maar ook vaak van niet-Nederlandse componisten. Daarnaast begeleidt het Helios Ensemble koren die het ensemble voor hun concerten inhuren. Ook bieden het ensemble en het kamerkoor marktversterkende muzikale presentaties voor bedrijven.

Termijndoelstellingen

1. Helios Ensemble en Luna Kamerkoor stellen zich vanaf hun oprichting ten doel een gezelschap te zijn waarvan de organisatie draagvlak biedt enerzijds aan de ontwikkeling en uitvoering van toekomstige activiteiten en projecten op het gebied van bijzondere en nieuwe (vocale) kamermuziek, en anderzijds aan de continuïteit van de begeleidingsactiviteiten van professionele- en amateurkoren. De organisatie

beschikt in de oprichtingsfase over een bestuur, redelijke middelen en ruimte om te werken in een projectgestuurde organisatie met continuïteit.

2. Het gezelschap initieert tenminste twee keer per jaar een project door het Luna Kamerkoor en/of Helios Ensemble in eigen beheer, en brengt dit naar podia in Nederland en zo mogelijk daarbuiten.
3. Het Luna Kamerkoor verwerft ten behoeve van projecten een kern van veertig zangers die regulier op de projecten worden ingezet, en een kleinere kring van zangers van (semi-) professionele kwaliteit die ad hoc op projecten kunnen worden ingezet. Hiermee kan het kamerkoor op termijn net zo flexibel worden ingezet als bij het ensemble nu al het geval is.
4. In 2024 vindt onderzoek plaats naar de manier waarop de ondersteunende taken moeten worden uitgevoerd. Mogelijke samenwerking met ondersteunende instanties en koepelorganisaties is onderdeel van dit onderzoek. Het onderzoek resulteert in de volgende beschrijvingen:
 - van de taken naar inhoud en kwantiteit van zowel organisatiemedewerkers als bestuursleden van de Stichting Harmonia Mundi;
 - van een stappenplan dat leidt naar effectuering van de onderzoeksresultaten;
 - van de benodigde middelen en hun bronnen ten behoeve van een continue, structurele basisfinanciering van de organisatie binnen de stichting Harmonia Mundi.

Doelgroepen

Podia

Er zijn in Nederland veel podia die zowel vocale als instrumentale kamermuziek programmeren, zowel in verstedelijkte als in minder verstedelijkte gebieden. Deze podia differentiëren het aanbod soms naar verschillende thema's, zoals nieuwe muziek, barokmuziek/oude muziek, vocale muziek, enzovoort. Het beheren en uitbreiden van een persoonlijk contactennetwerk met mogelijke podia heeft prioritaire aandacht. Specifiek richt het Luna Kamerkoor haar aanbod op podia:

- die zich richten op muziek, voornamelijk in de betere kerken met een goede akoestiek en ruimte om een koor van veertig zangers te kunnen plaatsen. Koepelorganisaties zoals De Kamervraag bieden hiervan overzichten;
- met series voor kamermuziek/nieuwe muziek. Ook deze zijn via de overzichten van De Kamervraag, maar ook via de diverse culturele agenda's te vinden;
- die vaak vocale muziek programmeren. Hieronder bevinden zich veel kerken die niet meer (alleen) de functie van kerk hebben, maar die een (aanvullende) culturele bestemming hebben gekregen, mede vanwege de cultuurhistorische waarde en akoestische kwaliteiten van de gebouwen.

Publiek

Concertbezoek is een van de zeer vele vrijetijdsbestedingen waar publiek voor kan kiezen, en de concurrentie is dan ook hevig: gemiddeld besteedt men nog geen half uur per week aan cultuurparticipatie in het algemeen – alle disciplines bij elkaar. Tijdsbestedingen zoals tv en (van internet gedownload) films kijken, sport, het café, enzovoort, duwen de cultuurparticipatie naar een bijna marginale plaats. Daarentegen is het culturele aanbod in Nederland zeer groot. De projecten die de stichting Harmonia Mundi wil initiëren zullen zich daarbinnen dan ook een duidelijk onderscheidende positie moeten verwerven:

- onderscheidend naar kwaliteit en originaliteit ten opzichte van andere aanbieders. Het publiek dat liefhebber is van kamermuziek en regulier kamermuziekconcerten bezoekt is breed. Dit is zo, mede dankzij de fijnmazige infrastructuur van kleine podia verspreid over Nederland, waardoor mensen dichtbij huis van deze muziek kunnen genieten. Een andere reden waarom het publiek diffuus is, zich moeilijk laat specificeren, is erin gelegen, dat men de laatste jaren meer en meer geneigd is te 'zappen' van de ene cultuuruiting naar de andere. Daar waar mensen voorheen ervoor kozen maandelijks een concert van een vaste uitvoerder op een vaste locatie bij te wonen, kiest men er tegenwoordig veelal voor telkens een andere kunstdiscipline, een andere schouwburg, enzovoort te proberen.

De stichting dient voor zichzelf de volgende stappen te ondernemen voor specifieke publieksgroepen:

- publiek gericht op kunstzinnige vernieuwing en dat de ontwikkelingen daarin op de voet volgt. Dit publiek gericht benaderen via social media en e-nieuwsbrieven.
- publiek dat kiest voor de intieme sfeer van concerten. In de 'beperkte' ruimte waarin de concerten zich afspelen, met een kleiner publiek als gevolg daarvan en de geringe afstand van de musici tot het publiek ontstaat persoonlijke interactie tussen musici en publiek. Het Helios laat dat ook bewust gebeuren: daar waar het daartoe de kans krijgt zal het die aangrijpen om persoonlijk keuzes in repertoire en uitvoering toe te lichten en stelt zich open voor vragen en commentaar. Dit aspect van de concerten zal een rol spelen in publicitaire uitingen, maar omdat het een belevingsaspect is zal het vooral via mond-tot-oor-reclame zijn publicitaire werking krijgen; regionaal publiek. Via streekkranten en huis-aan-huisbladen bereikt men de mensen die bij uitstek geïnteresseerd zijn in wat zich, ook op cultureel gebied, afspeelt bij hen in de omgeving. Gezien de soort podia die de stichting benadert en bespeelt (de kleinere tot middelgrote, verspreid over het land) is dit een belangrijk gegeven.

Publieksbereik

Het Luna Kamerkoor gebruikt de volgende kanalen om zijn doelgroepen te bereiken:

- persoonlijke benadering van podia en concertprogrammeurs waarvan het Luna Kamerkoor een goed netwerk aanlegt en beheert
- de eigen website www.lunakamerkoor.nl geeft alle doelgroepen actuele informatie over de organisatie en het contact daarmee, karakter en geschiedenis van het kamerkoor, agenda en achtergrondinformatie bij de programma's, persberichten en foto's.
- In de toekomst buigt het Luna Kamerkoor zich over de mogelijkheden van:
 - o het regulier publiceren van een nieuwsbrief en de digitale verzending daarvan, waartoe geïnteresseerden zich via de website kunnen opgeven,
 - o verdere uitbreiding van de online-kaartverkoop. Die loopt nu nog via het Mollie systeem.
- De behoefte aan programma's, alsmede de waardering hiervoor zal worden gepeild aan de hand van jaarlijks te houden publieksevaluaties: korte vragenformulieren die het publiek na concerten en via de website kunnen invullen;
- verspreiden van persberichten aan per project doelgericht op te bouwen persbestanden;
- concertvermelding in zo veel mogelijk geschikte (internet)concertagenda's.

Middelen

Als ad-hoc-gezelschap hebben Luna Kamerkoor en het Helios Ensemble zich sinds hun oprichting in 1991 tot nu toe minimaal verlaten op financiële ondersteuning door overheden of fondsen. Met de intrede van de projecten die ensemble en kamerkoor gezamenlijk ontwikkelen in samenwerking met de componisten Gábor Tarján (2006/7) en Daan Manneke (2007/8) is met succes een beroep gedaan op projectmiddelen vanuit subsidies en fondsen. Dit proces verandert ten behoeve van de jaarlijkse vier projecten vanaf 2017 vanuit een subsidieaanvraag naar inkomsten vanuit crowdfunding en giften via de ANBI cultuurstatus.

Voor elk project schrijft de stichting diverse fondsen en subsidiënten aan, waarvan de doelstellingen aansluiten bij de eigen projectdoelstellingen. Mogelijke fondsen zijn onder meer: Stichting Gilles Hondius Foundation, Prins Bernhard Cultuurfonds, Stichting Doen, Fonds voor de Scheppende Toonkunst, Amsterdams Fonds voor de Kunst, VSB Fonds, M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting en K.F. Heinfonds. Naast deze fondsen zal de stichting lokale en provinciale overheden benaderen voor projectsubsidies indien aan de orde. In 2022 is voor het 750-jarig bestaan van de Stevenskerk (Nijmegen) o.a. subsidie aangevraagd bij het Prins Bernhard Cultuurfonds en de stad Nijmegen voor het uitvoeren van het meesterwerk *Path of Miracles* van Joby Talbot. Zowel de bijdrage van verschillende fondsen als de drie concerten is succesvol gebleken.

Kansen en valkuilen

Kwaliteiten

Wat het het Luna Kamerkoor kwetsbaar zou kunnen maken is dat het koor als projectkoor niet beschikt over een vaste kern zangers. Zangers worden per project gezocht of melden zich zelf aan. Het is zaak de projectzangers met wie het Luna Kamerkoor de komende tijd werkt aan zich te binden en het liefst uit te breiden met steeds betere vocalisten die ook afkomen op onze concerten.

Kansen

De stichting Harmonia Mundi ziet de volgende kansen:

- de combinatie van kamermuziekensemble en -koor, uitvoering van nieuwe, soms in opdracht geschreven muziek en het gebruik van theatrale middelen maakt de projecten tot unieke gebeurtenissen. Hiermee onderscheidt de programmering zich van reeds bestaand aanbod op het gebied van kamermuziek;
- de stichting Harmonia Mundi werkt met bevlogen musici en medewerkers. Het beschikbare talent onder hen maakt de organisatorische uitwerking zoals in het vorige punt gememoreerd voor een groot deel realiseerbaar.

Valkuilen

De stichting Harmonia Mundi is zich bewust van de volgende mogelijke valkuilen:

- de cultuurmarkt in algemene zin, en ook de markt van aanbieders van kamermuziek is zo vol, dat de vraag zich opdringt of de stichting zich met alle projecten onderscheidend genoeg kan manifesteren. Tot nu toe zijn er wel duidelijk onderscheidende kenmerken (zie onder Kansen), en de stichting zal dan ook niet nalaten de kansen in alle producties te benutten en de onderscheidende kenmerken op alle communicatiemomenten tot uitdrukking te brengen.

Producties

2020 voorjaar project XVII

Ars Moriendi

07 feb Elst, Grote Kerk

08 feb Kampen, De Burgwal

09 feb Utrecht, Willibrordkerk

2020 najaar project XVIII

Brahms Ein deutsches Requiem

geannuleerd wegens tweede coronagolf
wel ingestudeerd met 45 zangers

2020 najaar project XIX

Women's Signature

concerten

18 sept Elst, Grote Kerk

19 sept Zwolle, Plantagekerk

20 sept Utrecht, Willibrordkerk

2021 najaar project XX

Onaards

24 sept Elst, Grote Kerk

25 sept Zwolle, Plantagekerk

26 sept Utrecht, Willibrordkerk

2022 voorjaar project XXI

Teacher and Pupils

ingestudeerd zonder concertlocaties

2022 najaar project XXI

Path of Miracles

09 sept Den Haag, Kloosterkerk

10 sept Utrecht, Willibrordkerk

11 sept Nijmegen, Stevenskerk

2023 voorjaar project XXII

Magnificat

10 feb Huissen, Kloosterkerk

11 feb Hazerswoude, Bernarduskerk

18 feb Utrecht, Willibrordkerk

2023 najaar project XXIII

Arvo Pärt Kanon Pokajanen

08 sept Arnhem, Koepelkerk

09 sept Utrecht, Willibrordkerk

10 sept Amsterdam, Waalse Kerk

2024 voorjaar project XXIV

Rachmaninov Vespers

09 feb Epe, Grote kerk

10 feb Utrecht, Willibrordkerk

11 feb Noordwijk, Jeroenskerk

2024 najaar project XXV (jubileum)

Mozart Requiem

20 sept Arnhem, Koepelkerk

21 sept Amsterdam, Waalse Kerk

22 sept Utrecht, Geertekerk

2025 voorjaar project XXVI

Johannes Brahms Ein deutsches Requiem

07 feb locatie n.n.b.

08 feb

09 feb

2025 najaar project XXVII

Fruits of Silence (werken van Pärt, Vasks en Rautavaara)

19 sept locatie n.n.b.

20 sept

21 sept

2026 voorjaar project XXVIII

Monniken en Pelgrims (Werken van Pärt, Ešenvalds en Park)

feb locatie en data n.n.b.